

Iránymutatások



**06/2020. sz. iránymutatás a második pénzforgalmi
szolgáltatási irányelv és az általános adatvédelmi rendelet
kölcönhatásáról**

2.0. verzió

Elfogadás: 2020. december 15.

Verziótörténet

2.0. verzió	2020. 12. 15.	Az iránymutatás elfogadása nyilvános konzultációt követően
1.0. verzió	2020. 07. 17.	Az iránymutatás elfogadása nyilvános konzultációra

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés.....	6
1.1 Fogalommeghatározások	7
1.2 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti szolgáltatások	9
2 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti jogalap és további kezelés.....	11
2.1 Az adatkezelés jogalapjai.....	11
2.2 Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja (az adatkezelés szerződés teljesítéséhez szükséges).....	11
2.3 Csalásmegelőzés.....	13
2.4 További adatkezelés (számlainformációkat összesítő szolgáltató és megbízásos online átutalási szolgáltató)	13
2.5 A számlához való hozzáférés biztosításának jogalapja (számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók)	14
3 Kifejezett hozzájárulás.....	16
3.1 Az általános adatvédelmi rendelet szerinti hozzájárulás	16
3.2 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti hozzájárulás.....	17
3.2.1 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulás.....	17
3.3 Következtetés	19
4 A csendes fél adatainak kezelése	20
4.1 A csendes fél adatai.....	20
4.2 Az adatkezelő jogos érdeke.....	20
4.3 A csendes fél személyes adatainak további kezelése.....	20
5 A személyes adatok második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti különleges kategóriáinak kezelése	22
5.1 A személyes adatok különleges kategóriái.....	22
5.2 Lehetséges eltérések	23
5.3 Jelentős közérdek.....	23
5.4 Kifejezett hozzájárulás.....	24
5.5 Megfelelő eltérés hiánya.....	24
6 Adattakarékosság, biztonság, átláthatóság, elszámoltathatóság és profilalkotás.....	25
6.1 Adattakarékosság, valamint a beépített és alapértelmezett adatvédelem	25
6.2 Adattakarékossági intézkedések	25
6.3 Biztonság	27
6.4 Átláthatóság és elszámoltathatóság	27

6.5	Profilalkotás.....	29
-----	--------------------	----

Az Európai Adatvédelmi Testület,

tekintettel a természetes személyeknek a személyes adatok kezelése tekintetében történő védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról, valamint a 95/46/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2016. április 27-i (EU) 2016/679 európai parlamenti és tanácsi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) 70. cikke (1) bekezdésének e) pontjára,

tekintettel az EGT-megállapodásra és különösen annak az EGT Vegyes Bizottság 2018. július 6-i 154/2018 határozatával módosított XI. mellékletére és 37. jegyzőkönyvére¹,

tekintettel eljárási szabályzatának 12. és 22. cikkére,

mivel:

(1) Az általános adatvédelmi rendelet egységes szabályokat állapít meg a személyes adatok kezelésére vonatkozóan az EU egész területén.

(2) A pénzforgalmi szolgáltatásokról szóló második irányelv (a 2015. december 23-i (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelv, a továbbiakban: második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv) hatályon kívül helyezi a 2007/64/EK irányelvet, és új szabályokat állapít meg a fizetési láncban részt vevő fogyasztók, kereskedők és vállalkozások jogbiztonságának biztosítása, valamint a pénzforgalmi szolgáltatások piacára vonatkozó jogi keret korszerűsítése érdekében². A tagállamoknak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvet 2018. január 13-ig kellett átültetniük a nemzeti jogba.

(3) A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv egyik fontos jellemzője az új, megbízásos online átutalási szolgáltatásokra és számlainformációkat összesítő szolgáltatásokra vonatkozó jogi keret bevezetése. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv lehetővé teszi ezen új pénzforgalmi szolgáltatók számára, hogy az említett szolgáltatások nyújtása céljából hozzáférjenek az érintettek fizetési számlájához.

(4) Az adatvédelem tekintetében a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (1) bekezdésével összhangban a személyes adatoknak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv céljából történő kezelését – beleértve az adatkezelésre vonatkozó tájékoztatást is – az általános adatvédelmi rendeletnek³ és az (EU) 2018/1725 rendeletnek megfelelően kell végezni.

(5) A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (89) preambulumbekzdése kimondja, hogy amennyiben a személyes adatok kezelése a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazásában történik, meg kell adni az adatkezelés pontos célját, meg kell említeni a releváns jogalapot és be kell tartani az általános adatvédelmi rendeletben előírt releváns biztonsági követelményeket, továbbá tiszteletben kell tartani a szükségesség, arányosság, célhoz kötöttség és arányos adatmegőrzési időszak elvét. Emellett a beépített és alapértelmezett adatvédelemnek

¹ A jelen dokumentumban a „tagállamokra” történő bármely hivatkozást „EGT-tagállamokra” történő hivatkozásként kell értelmezni.

² A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (6) preambulumbekzdése.

³ Mivel a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv megelőzi az általános adatvédelmi rendeletet, az továbbra is a 95/46/EK irányelvre hivatkozik. Az általános adatvédelmi rendelet 94. cikke kimondja, hogy a hatályon kívül helyezett 95/46/EK irányelvre történő hivatkozásokat az általános adatvédelmi rendeletre történő hivatkozásnak kell tekinteni.

valamennyi olyan adatkezelési rendszer szerves részét kell képeznie, amelyet a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv keretében dolgoznak ki és használnak⁴.

(6) A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (93) preambulumbekzdése szerint a megbízások online átutalási szolgáltatók, valamint egyrészt a számlainformációkat összesítő szolgáltatók, másrészt a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek megfelelni az irányelvben megállapított vagy említett, illetve a szabályozástechnikai standardban foglalt adatvédelmi és biztonsági követelményeknek.

ELFOGADTA A KÖVETKEZŐ IRÁNYMUTATÁSOKAT:

1. BEVEZETÉS

1. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv számos újdonságot vezetett be a pénzforgalmi szolgáltatások területén. Miközben új lehetőségeket teremt a fogyasztók számára, és növeli az átláthatóságot ezen a területen, a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazása bizonyos kérdéseket és aggályokat vet fel azzal az igénnyel kapcsolatban, hogy az érintettek továbbra is teljes mértékben rendelkezzenek személyes adataik felett. Az általános adatvédelmi rendelet (a továbbiakban: általános adatvédelmi rendelet) alkalmazandó a személyes adatok kezelésére, beleértve a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvben meghatározott pénzforgalmi szolgáltatások keretében végzett adatkezelési tevékenységeket is⁵. Ennek értelmében a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó területen eljáró adatkezelőknek mindig biztosítaniuk kell az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek, többek között az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkében meghatározott adatvédelmi elveknek, valamint az elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv⁶ vonatkozó rendelkezéseinek való megfelelést. Míg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv⁷ és az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs szabványokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok⁸ tartalmazznak bizonyos adatvédelmi és biztonsági rendelkezéseket, bizonytalanság övezte e rendelkezések értelmezését, valamint az általános adatvédelmi keret és a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv közötti kölcsönhatást.
2. 2018. július 5-én az Európai Adatvédelmi Testület levelet adott ki a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvvvel kapcsolatban, amelyben az Európai Adatvédelmi Testület tisztázta a személyes adatoknak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvvvel kapcsolatos védelmére vonatkozó kérdéseket, különösen a nem szerződő felek személyes adatainak (az úgynevezett „csendes felek” adatainak) számlainformációkat összesítő szolgáltatók és megbízások online átutalási szolgáltatók általi kezelését, a hozzájárulás megadására és visszavonására vonatkozó

⁴ A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (89) preambulumbekzdése.

⁵ Az általános adatvédelmi rendelet 1. cikkének (1) bekezdése.

⁶ Az Európai Parlament és a Tanács 2002/58/EK irányelve (2002. július 12.) az elektronikus hírközlési ágazatban a személyes adatok kezeléséről, feldolgozásáról és a magánélet védelméről (Elektronikus hírközlési adatvédelmi irányelv); HL L 201., 2002.07.31., 37. o.

⁷ A pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikke stb.

⁸ A Bizottság (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló rendelete (2017. november 27.) az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről (EGT-vonatkozású szöveg); C(2017)7782; HL L 69., 2018.3.13., 23. o.; elérhető: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=CELEX:32018R0389&from=HU>

eljárásokat, a szabályozástechnikai standardokat és a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók közötti, a biztonsági intézkedésekkel kapcsolatos együttműködést. Mivel ezen iránymutatás előkészítő munkája magában foglalta az érdekelt felektől származó észrevételek összegyűjtését, mind írásban, mind pedig az érdekelt felek számára szervezett eseményen, a legsürgetőbb kihívások azonosítása érdekében.

3. Ezen iránymutatás célja, hogy további iránymutatást nyújtson a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvvel összefüggésben az adatvédelmi szempontokra vonatkozóan, különös tekintettel az általános adatvédelmi rendelet vonatkozó rendelkezései és a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv közötti kapcsolatra. Az iránymutatás középpontjában a személyes adatok számlainformációkat összesítő szolgáltatók és megbízásos online átutalási szolgáltatók általi kezelése áll. Így ez a dokumentum a számlainformációkhoz való hozzáférés számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók általi engedélyezésének feltételeivel, valamint a személyes adatoknak a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók általi kezelésével kapcsolatos követelményekkel és biztosítékokkal foglalkozik, ideértve a személyes adatoknak a megbízásos online átutalási szolgáltatók és számlainformációkat összesítő szolgáltatók általi, az adatgyűjtés eredeti céljától eltérő célból történő kezelésével kapcsolatos követelményeket és biztosítékokat is, különösen akkor, ha azokat számlainformációs szolgáltatás⁹ nyújtásával összefüggésben gyűjtötték. Ez a dokumentum foglalkozik továbbá a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv és az általános adatvédelmi rendelet szerinti kifejezett hozzájárulás különböző fogalmával, a „csendes fél adatainak” kezelésével, a személyes adatok különleges kategóriáinak a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók általi kezelésével, az általános adatvédelmi rendeletben meghatározott fő adatvédelmi elvek alkalmazásával, ideértve az adattakarékosságot, az átláthatóságot, az elszámoltathatóságot és a biztonsági intézkedéseket. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv többfunkciós felelősségi köröket foglal magában többek között a fogyasztóvédelem és a versenyjog területén. Az e jogterületekre vonatkozó megfontolások nem tartoznak ezen iránymutatás hatálya alá.
4. Az iránymutatás értelmezésének megkönnyítése érdekében az alábbiakban ismertetjük az ebben a dokumentumban használt főbb fogalom meghatározásokat.

1.1 Fogalom meghatározások

„*Számlainformációkat összesítő szolgáltató*”: olyan internetes szolgáltatást nyújtó szolgáltató, amely összesített információkat nyújt egy vagy több olyan fizetési számláról, amelyet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltatónál nyitott;

„*Számlavezető pénzforgalmi szolgáltató*”: a fizető fél számára fizetési számlát nyújtó és vezető pénzforgalmi szolgáltató;

„*Adattakarékosság*”: az adatvédelem egyik alapelve, amely szerint a személyes adatoknak megfelelőnek és relevánsnak kell lenniük, és a kezelésük célja szempontjából szükséges mértékre kell korlátozódniuk;

⁹ A számlainformációk összesítése olyan internetes szolgáltatás, amely összesített információk nyújtására szolgál egy vagy több olyan fizetési számláról, amelyet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltatónál nyitott.

„Fizető fél”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizetési számla tulajdonosaként fizetési számlájáról fizetési megbízás teljesítését engedélyezi, vagy – fizetési számla hiányában – az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizetési megbízást ad;

„Kedvezményezett”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely valamilyen fizetési művelet tárgyát képező pénzeszközök szándékolt jogosultja;

„Fizetési számla”: a pénzforgalmi szolgáltatás egy vagy több igénybe vevőjének a nevére nyitott olyan számla, amely fizetési műveletek teljesítésére szolgál;

„Megbízásos online átutalási szolgáltató”: egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számla tekintetében a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére fizetési megbízást kezdeményező szolgáltató;

„Pénzforgalmi szolgáltató”: a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 1. cikkének (1) bekezdésében¹⁰ említett szervezet, illetve a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 32. vagy 33. cikke szerinti mentességben részesülő természetes vagy jogi személy;

„Pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő”: az a természetes vagy jogi személy, aki vagy amely fizető félként, kedvezményezettként vagy mindkét minőségében pénzforgalmi szolgáltatást vesz igénybe;

„Személyes adat”: a valamely azonosított vagy azonosítható természetes személyre („az érintett”) vonatkozó bármely információ; azonosítható az a természetes személy, aki közvetlen vagy közvetett módon, különösen valamely azonosító, például név, szám, helymeghatározó adat, online azonosító vagy a természetes személy testi, fiziológiai, genetikai, szellemi, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára vonatkozó egy vagy több tényező alapján azonosítható;

„Beépített adatvédelem”: a termékbe vagy szolgáltatásba beépített technikai és szervezési intézkedések, amelyek célja az adatvédelmi elvek hatékony végrehajtása, valamint a szükséges garanciáknak az adatkezelésbe való beépítése az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek teljesítése és az érintettek jogainak védelme érdekében;

„Alapértelmezett adatvédelem”: a termékben vagy szolgáltatásban végrehajtott megfelelő technikai és szervezési intézkedések, amelyek biztosítják, hogy alapértelmezés szerint csak az adatkezelés egyes konkrét céljaihoz szükséges személyes adatok kezelésére kerüljön sor;

¹⁰ A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 1. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv meghatározza azokat a szabályokat, amelyek alapján a tagállamoknak a *pénzforgalmi szolgáltatók* alábbi típusait kell megkülönböztetniük:

a) az 575/2013/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 1. pontjában meghatározott hitelintézetek, beleértve azoknak az említett rendelet 4. cikke (1) bekezdésének 17. pontjában meghatározott fióktelepeit, amennyiben e fióktelepek az Unión belül találhatóak, legyenek ezek akár az Unión belüli központi ügyintézési hellyel rendelkező hitelintézeteknek, akár a 2013/36/EU irányelv 47. cikkével és a nemzeti joggal összhangban az Unión kívüli központi ügyintézési hellyel rendelkező hitelintézeteknek a fióktelepei;

b) a 2009/110/EK irányelv 2. cikke 1. pontjában meghatározott elektronikuspénz-kibocsátó intézmények, beleértve az említett irányelv 8. cikkével és a nemzeti joggal összhangban azoknak a fióktelepeit, amennyiben a fióktelep az Unióban, a központi ügyintézés helye pedig az Unión kívül található, amennyiben a fióktelep nyújtotta pénzforgalmi szolgáltatások elektronikus pénz kibocsátásához kapcsolódnak;

c) a nemzeti jog értelmében pénzforgalmi szolgáltatás nyújtására jogosult postai elszámolóközpontok;

d) pénzforgalmi intézmények;

e) az EKB és a nemzeti központi bankok, amennyiben nem monetáris hatósági vagy egyéb hatósági jogkörben járnak el;

f) a tagállamok, regionális vagy helyi hatóságai, amennyiben nem hatósági jogkörben járnak el.

„Szabályozástechnikai standardok (RTS)”: az (EU) 2015/2366 európai parlamenti és tanácsi irányelvnek az erős ügyfél-hitelesítésre, valamint a közös és biztonságos nyílt kommunikációs standardokra vonatkozó szabályozástechnikai standardok tekintetében történő kiegészítéséről szóló, 2017. november 27-i (EU) 2018/389 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet;

„Harmadik fél szolgáltató”: a megbízásos online átutalási szolgáltatókra és a számlainformációkat összesítő szolgáltatókra egyaránt vonatkozik.

1.2 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti szolgáltatások

5. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv két új típusú pénzforgalmi szolgáltatást (szolgáltatókat) vezet be: a megbízásos online átutalási szolgáltatókat és a számlainformációkat összesítő szolgáltatókat. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 1. melléklete tartalmazza a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó nyolc pénzforgalmi szolgáltatást.
6. A megbízásos online átutalási szolgáltatók egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett fizetési számla tekintetében a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére fizetési megbízás kezdeményezésére irányuló szolgáltatásokat nyújtanak¹¹. A megbízásos online átutalási szolgáltató felkérheti a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatót (általában bankot), hogy kezdeményezzen műveletet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő fél nevében. A (pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő) felhasználó lehet természetes személy (érintett) vagy jogi személy.
7. A számlainformációkat összesítő szolgáltatók olyan internetes szolgáltatást nyújtanak, amely összesített információk nyújtására szolgál egy vagy több olyan fizetési számláról, amelyet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő egy másik pénzforgalmi szolgáltatónál vagy több pénzforgalmi szolgáltatónál nyitott¹². A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (28) preambulumbekzdése szerint a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő felhasználó bármely pillanatban azonnal átfogó képet kaphat pénzügyi helyzetéről.
8. Ami a számlainformációkkal kapcsolatos szolgáltatásokat illeti, több különböző szolgáltatástípus is kínálható, különös tekintettel a különböző funkciókra és célokra. Egyes szolgáltatók például kínálhatnak felhasználói szolgáltatásokat, például költségvetési tervezést és a kiadások nyomon követését. Az e szolgáltatásokkal összefüggésben végzett személyes adat-kezelés a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozik. A pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének hitelképességi vizsgálatával járó szolgáltatások vagy a számlainformációs szolgáltatáson keresztül történő információgyűjtés alapján végzett könyvvizsgálói szolgáltatások nem tartoznak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá, ezért az általános adatvédelmi rendelet alkalmazandó rájuk. Ezenkívül a fizetési számláktól eltérő számlákra (pl. megtakarítások, befektetések) sem vonatkozik a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv. Minden esetben az általános adatvédelmi rendelet a személyes adatok kezelésére alkalmazandó jogi keret.

1. példa:

A HappyPayments olyan, online szolgáltatást nyújtó vállalkozás, amely egy vagy több fizetési számlára vonatkozó információkat szolgáltat mobilalkalmazáson keresztül, pénzügyi felügyelet biztosítása céljából (számlainformációk összesítése). Ezzel a szolgáltatással a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő fél áttekintheti a két vagy több különböző banknál vezetett fizetési számlák egyenlegeit és közelmúltbeli tranzakcióit. Ha a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő fél ezt választja, a kiadások és a bevételek különböző tipológiák (fizetés, szabadidő, energia, jelzalog

¹¹ A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 4. cikkének 15. pontja.

¹² A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 4. cikkének (16) bekezdése.

stb.) szerinti kategorizálását is lehetővé teszi, ezáltal segítve a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő felet a pénzügyi tervezésben. Ezen az alkalmazáson belül a HappyPayments olyan szolgáltatást is kínál, amely közvetlenül a felhasználók által kijelölt fizetési számlá(k)ról történő fizetések kezdeményezésére szolgál (megbízásos online átutalás).

9. E szolgáltatások nyújtása érdekében a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szabályozza azokat a jogi feltételeket, amelyek mellett a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőnek nyújtott szolgáltatás céljából hozzáférhetnek a fizetési számlákhoz.
10. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikkének (1) bekezdése és 67. cikkének (1) bekezdése meghatározza, hogy a pénzforgalmi és számlainformációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés és azok igénybevétele a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének joga. Ez azt jelenti, hogy a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőnek teljes szabadságot kell élveznie e jog gyakorlását illetően, és nem kényszeríthető arra, hogy éljen ezzel a jogával.
11. A fizetési számlákhoz való hozzáférést és a fizetésiszámla-információk használatát részben a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. és 67. cikke szabályozza, amelyek a (személyes) adatok védelmére vonatkozó garanciákat tartalmaznak. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének f) pontja kimondja, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltató a megbízásos online átutalás nyújtásához szükséges adatokon felül nem kérhet a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőtől más adatokat, míg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontja előírja, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltató nem használhat fel és nem tárolhat adatokat, valamint nem férhet hozzá adatokhoz a fizető fél által kifejezetten igényelt megbízásos online átutalás nyújtásának céljától eltérő célból. Ezenkívül a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 67. cikke (2) bekezdésének d) pontja szerint a számlainformációkat összesítő szolgáltató kizárólag a megjelölt fizetési számlákra és az azokhoz tartozó fizetési műveletekre vonatkozó információkhoz férhet hozzá, míg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 67. cikke (2) bekezdésének f) pontja kimondja, hogy a számlainformációkat összesítő szolgáltató nem használhat fel és nem tárolhat adatokat, valamint nem férhet hozzá adatokhoz más célból, mint a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő által a számlainformációk kifejezetten igényelt összesítésének célja, az adatvédelmi szabályokkal összhangban. Utóbbi pont hangsúlyozza, hogy a számlainformációkkal kapcsolatos szolgáltatások keretében személyes adatok csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból gyűjthetők. A számlainformációkat összesítő szolgáltatónak ezért egyértelműen jeleznie kell a szerződésben, hogy az általa nyújtott számlainformációs szolgáltatás keretében milyen konkrét célokból fogja kezelni a személyes számlainformációkat. A szerződésnek az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke értelmében jogszerűnek, tisztességesnek és átláthatónak kell lennie, és meg kell felelnie más fogyasztóvédelmi jogszabályoknak is.
12. A konkrét körülményektől függően a pénzforgalmi szolgáltatók az általános adatvédelmi rendelet szerint lehetnek adatkezelők vagy adatfeldolgozók. Ebben az iránymutatásban az „adatkezelő” azokat a pénzforgalmi szolgáltatókat jelenti, amelyek önállóan vagy másokkal közösen határozzák meg a személyes adatok kezelésének céljait és eszközeit. Ezzel kapcsolatban további útmutatás található az Európai Adatvédelmi Testületnek az adatkezelő és az adatfeldolgozó általános adatvédelmi rendeletben szereplő fogalmáról szóló 07/2020. sz. iránymutatásában.

2 A MÁSODIK PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÁSI IRÁNYELV SZERINTI JOGALAP ÉS TOVÁBBI KEZELÉS

2.1 Az adatkezelés jogalapjai

13. Az általános adatvédelmi rendelet értelmében az adatkezelőknek jogalappal kell rendelkezniük a személyes adatok kezeléséhez. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (1) bekezdése a személyes adatok általános adatvédelmi rendelet szerinti kezelésére vonatkozó hat jogalap kimerítő és korlátozó listáját tartalmazza¹³. Az adatkezelő feladata, hogy meghatározza a megfelelő jogalapot, és biztosítsa, hogy a jogalapra vonatkozó valamennyi feltétel teljesül. Annak meghatározása, hogy mely jogalap érvényes és az adott helyzetben a leginkább megfelelő, az adatkezelés körülményein múlik, beleértve az adatkezelés célját, valamint az adatkezelő és az érintett közötti kapcsolatot.

2.2 Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja (az adatkezelés szerződés teljesítéséhez szükséges)

14. A pénzforgalmi szolgáltatások nyújtására a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és a pénzforgalmi szolgáltató közötti szerződés alapján kerül sor. Ahogyan a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (87) preambulumbekkezdésében szerepel, „[e]z az irányelv kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és a pénzforgalmi szolgáltató közötti szerződéses kötelezettségekre és felelőségekre terjed ki”. Az általános adatvédelmi rendelet értelmében a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásánál a személyes adatok kezelésének fő jogalapja az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja, amely szerint az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges.

15. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti pénzforgalmi szolgáltatásokat a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 1. melléklete határozza meg. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv meghatározása szerint e szolgáltatások nyújtása olyan szerződés létrehozásához szükséges, amelyben a felek hozzáférhetnek a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő fizetési számlájának adataihoz. Ezeknek a pénzforgalmi szolgáltatóknak engedéllyel is kell rendelkezniük. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti megbízásos online átutalási

¹³ A 6. cikk szerint a személyes adatok kezelése kizárólag akkor és annyiban jogszerű, amennyiben legalább az alábbiak egyike teljesül:

- a) az érintett hozzájárulását adta személyes adatainak egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez;
- b) az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges;
- c) az adatkezelés az adatkezelőre vonatkozó jogi kötelezettség teljesítéséhez szükséges;
- d) az adatkezelés az érintett vagy egy másik természetes személy létfontosságú érdekeinek védelme miatt szükséges;
- e) az adatkezelés közérdekű vagy az adatkezelőre ruházott közhatalmi jogosítvány gyakorlásának keretében végzett feladat végrehajtásához szükséges;
- f) az adatkezelés az adatkezelő vagy egy harmadik fél jogos érdekeinek érvényesítéséhez szükséges, kivéve, ha ezen érdekekkel szemben elsőbbséget élveznek az érintett olyan érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai, amelyek személyes adatok védelmét teszik szükségessé, különösen, ha az érintett gyermek.

és számlainformációs szolgáltatások tekintetében a szerződések tartalmazhatnak olyan rendelkezéseket is, amelyek a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv által nem szabályozott további szolgáltatásokra vonatkozó feltételeket is előírnak. Az *Európai Adatvédelmi Testületnek az érintettek részére nyújtott online szolgáltatásokkal összefüggésben a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti kezeléséről szóló 2/2019. sz. iránymutatása* egyértelművé teszi, hogy az adatkezelőknek fel kell mérniük, hogy mely személyes adatok kezelése szükséges objektíve a szerződés teljesítéséhez. Ez az iránymutatás rámutat arra, hogy a szükségesség igazolása a szolgáltatás jellegétől, a szerződő felek kölcsönös kihatásaitól és elvárásaitól, a szerződés értelmétől és a szerződés lényeges elemeitől függ.

16. Az Európai Adatvédelmi Testület 2/2019. sz. iránymutatása azt is egyértelművé teszi, hogy az általános adatvédelmi rendelet 7. cikkének (4) bekezdése alapján megkülönböztethetők a szerződés teljesítéséhez szükséges adatkezelési tevékenységek és azon feltételek, amelyek a szolgáltatást bizonyos olyan adatkezelési tevékenységektől teszik függővé, amelyek valójában nem szükségesek a szerződés teljesítéséhez. „A teljesítéshez szükséges” egyértelműen többet jelent a szerződéses feltételnél¹⁴. Az adatkezelőnek képesnek kell lennie annak bemutatására, hogy az érintettel kötött konkrét szerződés fő tárgya valójában miért nem teljesíthető, ha a szóban forgó személyes adatok kezelésére nem kerül sor. Az adatkezelés valamely szerződésben történő pusztán említése vagy az arra való hivatkozás nem elegendő ahhoz, hogy a szóban forgó adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdése b) pontjának hatálya alá kerüljön.
17. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja rendelkezik a célhoz kötöttség elvéről, amely előírja, hogy a személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történjen, és azokat nem lehet ezekkel a célokkal össze nem egyeztethető módon kezelni. Annak értékelésekor, hogy a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja megfelelő jogalap-e egy online (fizetési) szolgáltatás esetében, figyelembe kell venni a szolgáltatás konkrét célját vagy célkitűzését¹⁵. Az adatkezelés céljait egyértelműen meg kell határozni és közölni kell az érintettel, az adatkezelő célhoz kötöttségre és átláthatóságra vonatkozó kötelezettségeivel összhangban. Annak értékelése, hogy mi „szükséges”, magában foglalja az adatkezelés összetett, tényeken alapuló értékelését „az elérni kívánt cél szempontjából, valamint annak értékelését, hogy az ugyanazon cél eléréséhez szükséges más lehetőségekhez képest kevésbé beavatkozó jellegű-e”. A 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja nem vonatkozik az olyan adatkezelésre, amely hasznos, de objektíve nem szükséges a szerződéses szolgáltatás teljesítéséhez vagy az érintett kérésére a szerződéskötést megelőző lépések megtételéhez, még akkor sem, ha ez az adatkezelő egyéb üzleti céljaihoz szükséges¹⁶.
18. Az Európai Adatvédelmi Testület 2/2019. sz. iránymutatása egyértelművé teszi, hogy a szerződések nem bővíthetők mesterségesen azon személyesadat-kategóriákat vagy adatkezelési műveletek típusait, amelyeket az adatkezelőnek a 6. cikk (1) bekezdésének b) pontja értelmében a szerződés teljesítése érdekében el kell végeznie¹⁷. Ez az iránymutatás azokra az esetekre is kitér, amikor kényszerhelyzetek alakulnak ki olyan érintettek számára, akik esetleg csak az egyik szolgáltatás iránt érdeklődnek. Ez akkor fordulhat elő, ha az adatkezelő több különálló szolgáltatást

¹⁴ 2/2019. sz. iránymutatás a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti kezeléséről az érintettek részére nyújtott online szolgáltatások összefüggésében, Európai Adatvédelmi Testület, 8. o.

¹⁵ Ugyanott.

¹⁶ Ugyanott, 7. oldal.

¹⁷ Ugyanott, 10. oldal.

vagy szolgáltatáselemet kíván egyetlen szerződésbe egyesíteni különböző alapvető célokkal, jellemzőkkel vagy indokokkal. Amennyiben a szerződés több különálló szolgáltatásból vagy szolgáltatáselemből áll, amelyek ténylegesen észszerűen egymástól függetlenül is teljesíthetők, a 6. cikk (1) bekezdése b) pontjának alkalmazhatóságát e szolgáltatások mindegyikével összefüggésben külön kell értékelni, megvizsgálva, hogy mire van objektíve szükség az érintett által aktívan kért vagy vállalt egyes szolgáltatások teljesítéséhez¹⁸.

19. A fent említett iránymutatással összhangban az adatkezelőknek fel kell mérniük, mire van objektíve szükség a szerződés teljesítéséhez. Amennyiben az adatkezelők nem tudják bizonyítani, hogy a személyes fizetési számla adatainak kezelése külön-külön objektíve szükséges e szolgáltatások mindegyikének nyújtásához, az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja nem minősül érvényes jogalapnak az adatkezeléshez. Ezekben az esetekben az adatkezelőnek más jogalapot is figyelembe kell vennie az adatkezeléshez.

2.3 Csalásmegelőzés

20. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (1) bekezdése kimondja, hogy a tagállamok engedélyezik azt, hogy a fizetési rendszerek és a pénzforgalmi szolgáltatók személyes adatokat kezeljenek, amennyiben erre a fizetéssel kapcsolatos csalások megelőzése, vizsgálata és felderítése érdekében van szükség. A csalás megelőzéséhez feltétlenül szükséges személyes adatok kezelése az érintett pénzforgalmi szolgáltató jogos érdekét képezheti, feltéve, hogy az ilyen érdekeket nem írják felül az érintett érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai¹⁹. A csalás megelőzése céljából végzett adatkezelési tevékenységeknek az adatkezelő által végzett gondos eseti értékelésen kell alapulniuk, az elszámoltathatóság elvével összhangban. Emellett a csalások megelőzése érdekében az adatkezelőkre egyedi jogi kötelezettségek is vonatkozhatnak, amelyek személyes adatok kezelését teszik szükségessé.

2.4 További adatkezelés (számlainformációkat összesítő szolgáltató és megbízásos online átutalási szolgáltató)

21. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése meghatározza a személyes adatok gyűjtésének céljától eltérő célból történő adatkezelés feltételeit. Konkrétabban, ilyen további adatkezelésre akkor kerülhet sor, ha az olyan uniós vagy tagállami jogszabályon alapul, amely egy demokratikus társadalomban a 23. cikk (1) bekezdésében említett célkitűzések biztosításához szükséges és arányos intézkedésnek minősül, ha az érintett hozzájárulását adta, vagy ha a személyes adatok gyűjtésének céljától eltérő célból történő adatkezelés összeegyeztethető az eredeti céllal.

22. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontját és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontját gondosan figyelembe kell venni. A fent említettek szerint a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontja kimondja, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltató nem használhat fel és nem tárolhat adatokat, valamint nem férhet hozzá adatokhoz a fizető fél által kifejezetten igényelt megbízásos online átutalás nyújtásának céljától eltérő célból. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 67. cikke (2) bekezdésének f) pontja kimondja, hogy a számlainformációkat összesítő szolgáltató nem használhat fel és nem tárolhat adatokat, valamint nem férhet hozzá adatokhoz más célból mint a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő által a számlainformációk kifejezetten igényelt összesítésének célja, az adatvédelmi szabályokkal összhangban.

¹⁸ Ugyanott, 11. oldal.

¹⁹ Az általános adatvédelmi rendelet (47) preambulumbekkezdése.

23. Következésképpen a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontja és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontja jelentősen korlátozza az egyéb célokból történő adatkezelés lehetőségeit, ami azt jelenti, hogy más célból történő adatkezelés nem megengedett, kivéve, ha az érintett az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének a) pontja szerint hozzájárulását adta, vagy ha az adatkezelést olyan uniós vagy tagállami jogszabály írja elő, amelynek hatálya alá tartozik az adatkezelő az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése értelmében. Amennyiben a személyes adatok gyűjtésének céljától eltérő célból végzett adatkezelés nem az érintett hozzájárulásán vagy uniós vagy tagállami jogon alapul, a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontjában és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontjában meghatározott korlátozások egyértelművé teszik, hogy bármely más cél nem egyeztethető össze azzal a céllal, amelyre a személyes adatokat eredetileg gyűjtötték. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése szerinti összeegyeztethetőségi vizsgálat nem eredményezhet jogalapot az adatkezeléshez.
24. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése lehetővé teszi az uniós vagy tagállami jogon alapuló további adatkezelést. Például a pénzügyi rendszerek pénzmosás vagy terrorizmusfinanszírozás céljára való felhasználásának megelőzéséről szóló, 2015. május 20-i (EU) 2015/849 európai parlamenti és tanácsi irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja értelmében a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók a pénzmosás elleni irányelv 3. cikke (2) bekezdésének a) pontja szerinti kötelezett szolgáltatók. Ezek a kötelezett szolgáltatók ezért kötelesek az irányelvben meghatározott ügyfél-átvilágítási intézkedéseket alkalmazni. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti szolgáltatással összefüggésben kezelt személyes adatokat ezért legalább egy, a szolgáltatót terhelő jogi kötelezettség alapján tovább kezelik²⁰.
25. Ahogyan a (20) bekezdésben szerepel, az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése tartalmazza, hogy az adatgyűjtés eredeti céljától eltérő célból történő adatkezelés alapulhat az érintett hozzájárulásán, ha az általános adatvédelmi rendelet szerinti hozzájárulásra vonatkozó valamennyi feltétel teljesül. A fentiekkel összhangban az adatkezelőnek bizonyítania kell, hogy a hozzájárulást hátrány nélkül meg lehet tagadni vagy vissza lehet vonni (az általános adatvédelmi rendelet (42) preambulumbekkezdése).

2.5 A számlához való hozzáférés biztosításának jogalapja (számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók)

26. A (10) bekezdésben említettek szerint a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevők gyakorolhatják a megbízásos online átutalási és számlainformációs szolgáltatások igénybevételére vonatkozó jogukat. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikkének (1) bekezdésében és 67. cikkének (1) bekezdésében a tagállamokra rótt kötelezettségeket végre kell hajtani a nemzeti jogban annak biztosítása érdekében, hogy a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő ténylegesen élhessen a fent említett pénzforgalmi szolgáltatások igénybevételével kapcsolatos jogával. E jogok hatékony alkalmazása nem lenne lehetséges anélkül, hogy a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatót – jellemzően egy bankot – arra köteleznék, hogy a pénzforgalmi szolgáltató számára hozzáférést biztosítson a számlához, azzal a feltétellel, hogy teljesítette a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő számlájához való hozzáférésre vonatkozó valamennyi követelményt. Továbbá a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikkének (5) bekezdése és 67. cikkének (4) bekezdése egyértelműen kimondja, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltatások és a

²⁰ Megjegyzendő, hogy nem tartozik e dokumentum hatálya alá annak a kérdésnek az alapos vizsgálata, hogy a pénzmosás elleni irányelv megfelel-e az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (4) bekezdésének.

számlainformációkat összesítő szolgáltatások nyújtása nem függhet a megbízásos online átutalási szolgáltató/számlainformációkat összesítő szolgáltató és a számlavezető pénzforgalmi szolgáltató közötti szerződéses kapcsolattól.

27. A személyes adatoknak számlavezető pénzforgalmi szolgáltató általi kezelése, amely abból áll, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltató és a számlainformációkat összesítő szolgáltató által kért személyes adatokhoz való hozzáférést biztosítja a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevő részére történő teljesítése érdekében, jogi kötelezettségen alapul. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv célkitűzéseinek elérése érdekében a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóknak meg kell adniuk a személyes adatokat a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók szolgáltatásai számára, ami szükséges feltétele annak, hogy a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók szolgáltatásokat nyújtsanak, és ezáltal biztosítsák a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikkének (1) bekezdésében és 67. cikkének (1) bekezdésében előírt jogokat. Ezért ebben az esetben az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének c) pontja alkalmazandó jogalként.
28. Mivel az általános adatvédelmi rendelet kimondta, hogy a jogi kötelezettségen alapuló adatkezelést egyértelműen meg kell határozni az uniós vagy a tagállami jogban (lásd az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (3) bekezdését), a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók hozzáférés biztosítására vonatkozó kötelezettségének a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvet átültető nemzeti jogszabályból kell erednie.

3 KIFEJEZETT HOZZÁJÁRULÁS

3.1 Az általános adatvédelmi rendelet szerinti hozzájárulás

29. Az általános adatvédelmi rendelet értelmében a hozzájárulás a személyes adatok kezelésének jogszerűségére vonatkozó hat jogalap egyike. Az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (11) bekezdése szerint „az érintett hozzájárulása az érintett akaratának önkéntes, konkrét és megfelelő tájékoztatáson alapuló és egyértelmű kinyilvánítása, amellyel az érintett nyilatkozat vagy a megerősítést félreérthetetlenül kifejező cselekedet útján jelzi, hogy beleegyezését adja az őt érintő személyes adatok kezeléséhez”. Ez a négy feltétel, azaz az önkéntes, konkrét, tájékoztatáson alapuló és egyértelmű jelleg elengedhetetlen a hozzájárulás érvényességéhez. Az Európai Adatvédelmi Testületnek az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról szóló 05/2020. sz. iránymutatása szerint a hozzájárulás csak akkor lehet megfelelő jogalap, ha az érintett ellenőrzési jogkört és valódi választási lehetőséget kap a kínált feltételek elfogadására vagy elutasítására, illetve azok hátrány nélküli elutasítására. A hozzájárulás kérésekor az adatkezelő köteles értékelni, hogy teljesíteni fogja-e az érvényes hozzájárulás megszerzésének valamennyi követelményét. Ha a hozzájárulást az általános adatvédelmi rendelet maradéktalan betartásával szerzik meg, a hozzájárulás olyan eszköz, amely biztosítja az érintettek számára, hogy maguk rendelkezzenek a rájuk vonatkozó személyes adatok kezelése felett. Ellenkező esetben az érintett rendelkezési joga látszólagossá válik, és a hozzájárulás az adatkezelés érvénytelen jogalapja lesz, ezáltal az adatkezelési tevékenységet jogellenessé téve²¹.
30. Az általános adatvédelmi rendelet további biztosítékokat is tartalmaz a 7. cikkben, amely kimondja, hogy az adatkezelőnek képesnek kell lennie annak igazolására, hogy az érintett személyes adatainak kezeléséhez hozzájárult. Továbbá, a hozzájárulás iránti kérelmet a többi ügytől világosan megkülönböztethető módon, érthető és könnyen hozzáférhető formában, világos és közérthető nyelven kell benyújtani. Ezenkívül az érintettet tájékoztatni kell arról a jogáról, hogy a hozzájárulást bármikor visszavonhatja, ugyanolyan egyszerű módon, mint ahogyan a hozzájárulást megadta.
31. Az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke szerint a hozzájárulás a személyes adatok különleges kategóriái kezelésének általános tilalma alóli kivételek egyike. Ilyen esetben azonban az érintett hozzájárulásának „kifejezettnek” kell lennie²².
32. Az Európai Adatvédelmi Testületnek az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról szóló 05/2020. sz. iránymutatása szerint az általános adatvédelmi rendeletben szereplő kifejezett hozzájárulás arra utal, hogy az érintett hogyan adja meg hozzájárulását. Ez azt jelenti, hogy az érintettnek kifejezett hozzájárulási nyilatkozatot kell adnia konkrét adatkezelési cél(ok)ra vonatkozóan. A hozzájárulás kifejezett voltáról való meggyőződés nyilvánvaló módja a hozzájárulás írásbeli nyilatkozatban történő kifejezett megerősítése lenne. Adott esetben az adatkezelő – a jövőben felmerülő minden lehetséges kétség elosztatása és a bizonyítékok esetleges hiányának megszüntetése érdekében – meggyőződhet arról, hogy az érintett aláírta az írásbeli nyilatkozatot.
33. A hozzájárulás semmilyen körülmények között nem vezethető le a potenciálisan kétértelmű nyilatkozatokból vagy cselekményekből. Az adatkezelőnek ügyelnie kell arra is, hogy a hozzájárulás

²¹ 05/2020. sz. iránymutatás az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról, 3. bekezdés.

²² Lásd még a hozzájárulás fogalm meghatározásáról szóló 15/2011. számú vélemény (WP 187) 6–8. oldalát és/vagy az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról szóló 06/2014. számú vélemény (WP 217) 9., 10., 13. és 14. oldalát.

nem szerezhető meg ugyanazzal a cselekedettel, mint egy szerződésbe való beleegyezés vagy egy szolgáltatás általános szerződési feltételeinek elfogadása.

3.2 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti hozzájárulás

34. Az Európai Adatvédelmi Testület megjegyzi, hogy a kifejezett hozzájárulásra vonatkozó jogi keret összetett, mivel mind a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv, mind az általános adatvédelmi rendelet tartalmazza a „kifejezett hozzájárulás” fogalmát. Ez ahhoz a kérdéshez vezet, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdésében említett „kifejezett hozzájárulást” ugyanúgy kell-e értelmezni, mint az általános adatvédelmi rendelet szerinti kifejezett hozzájárulást.

3.2.1 A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulás

35. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv számos konkrét szabályt tartalmaz a személyes adatok kezelésére vonatkozóan, különösen a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (1) bekezdésében, amely előírja, hogy a személyes adatok második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazásában történő kezelésének meg kell felelnie az uniós adatvédelmi jogszabályoknak. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése továbbá előírja, hogy pénzforgalmi szolgáltatók csak abban az esetben férhetnek hozzá a pénzforgalmi szolgáltatásaik nyújtásához szükséges személyes adatokhoz, illetve kezelhetnek és őrizhetnek meg ilyen adatokat, ha ehhez a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulását adta. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 33. cikkének (2) bekezdése értelmében a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő kifejezett hozzájárulására vonatkozó követelmény nem vonatkozik a számlainformációkat összesítő szolgáltatókra. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 67. cikke (2) bekezdésének a) pontja azonban továbbra is előírja a számlainformációkat összesítő szolgáltatók számára a szolgáltatás nyújtásához szükséges kifejezett hozzájárulást.

36. A fent említettek szerint az általános adatvédelmi rendelet szerinti adatkezelési jogalapok listája kimerítő jellegű. Ahogyan az a (14) bekezdésben szerepel, a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásánál a személyes adatok kezelésének jogalapja elméletben az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja, amely szerint az adatkezelés olyan szerződés teljesítéséhez szükséges, amelyben az érintett az egyik fél, vagy az a szerződés megkötését megelőzően az érintett kérésére történő lépések megtételéhez szükséges. Ebből következik, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése nem tekinthető a személyes adatok kezelésére vonatkozó további jogalapnak. Az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy a fentiekre tekintettel ezt a bekezdést egyrészt az alkalmazandó adatvédelmi jogi kerettel összhangban, másrészt pedig oly módon kell értelmezni, amely megőrzi annak hasznos hatását. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulás ezért további, szerződéses jellegű követelménynek²³ tekintendő a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása céljából a személyes adatokhoz való hozzáférés, majd azok későbbi kezelése és tárolása tekintetében, és ezért nem azonos az általános adatvédelmi rendelet szerinti (kifejezett) hozzájárulással.

37. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdésében említett „kifejezett hozzájárulás” szerződéses hozzájárulás. Ez azt jelenti, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy a pénzforgalmi szolgáltatókkal a

²³ Az Európai Adatvédelmi Testületnek a második pénzforgalmi irányelvről szóló levele, 2018. július 5., 4. o.

második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alapján történő szerződéskötéskor az érintettek teljes mértékben tájékoztatni kell a kezelendő személyes adatok konkrét kategóriáiról. Ezenkívül fel kell hívni a figyelmüket arra a konkrét célra (pénzforgalmi szolgáltatás), amelynek érdekében személyes adataikat kezelik, és kifejezetten jóvá kell hagyniuk ezeket a záradékokat. Az ilyen záradékoknak egyértelműen megkülönböztethetőnek kell lenniük a szerződésben tárgyalt többi kérdéstől, és azokat az érintettek kifejezetten el kell fogadnia.

38. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti „kifejezett hozzájárulás” fogalmának központi eleme a személyes adatokhoz való hozzáférés megszerzése ezen adatoknak a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtása céljából történő későbbi kezelése és tárolása okán. Ez azt jelenti, hogy a pénzforgalmi szolgáltató²⁴ még nem kezeli a személyes adatokat, azonban hozzá kell férnie azokhoz a személyes adatokhoz, amelyeket bármely más adatkezelő felelőssége mellett kezeltek. Ha a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevője szerződést köt például egy megbízásos online átutalási szolgáltatóval, e szolgáltatónak hozzáférést kell kapnia a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének azon személyes adataihoz, amelyeket a számlavezető pénzforgalmi szolgáltató felelőssége mellett kezelnek. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulás tárgya az említett személyes adatokhoz való hozzáférés, valamint a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához szükséges személyes adatok kezelésének és tárolásának lehetővé tétele. Ha az érintett kifejezett hozzájárulását adja, a számlavezető pénzforgalmi szolgáltató köteles hozzáférést biztosítani a megjelölt személyes adatokhoz.
39. Bár a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti hozzájárulás nem minősül jogalpnak a személyes adatok kezeléséhez, ez a hozzájárulás kifejezetten a személyes adatokhoz és az adatvédelemhez kapcsolódik, és átláthatóságot és bizonyos fokú ellenőrzést biztosít a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő számára²⁵. Míg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv nem határozza meg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti hozzájárulás lényegi feltételeit, azt – a fentieknek megfelelően – az alkalmazandó adatvédelmi jogi kerettel összhangban és olyan módon kell értelmezni, amely megőrzi annak hasznos hatását.
40. Ami az adatkezelők által nyújtandó információkat és az átláthatóság követelményét illeti, a 29. cikk szerinti munkacsoport átláthatóságról szóló iránymutatása kimondja, hogy *„az ezen rendelkezésekben megfogalmazott átláthatóság elvének központi eleme, hogy az érintettek képesnek kell lennie arra, hogy előre meghatározza az adatkezelés hatókörét és következményeit, valamint hogy a későbbiek folyamán ne okozzon meglepetést az érintettek a személyes adatai felhasználásának módja”*²⁶.
41. Továbbá, amint azt a célhoz kötöttség elve megköveteli, a személyes adatokat meghatározott, egyértelmű és jogszerű célokra kell gyűjteni (az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja). Amennyiben a személyes adatokat egynél több célból gyűjtik, *„az adatkezelőknek el kell kerülniük, hogy csak egy átfogó célt határozzanak meg annak érdekében, hogy igazolják a különböző további adatkezelési tevékenységeket, amelyek valójában csak távolról*

²⁴ Ez a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 1. mellékletének 1–7. szolgáltatására vonatkozik.

²⁵ A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése az „Adatvédelem” című 4. fejezet hatálya alá tartozik.

²⁶ A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport iránymutatása az (EU) 2016/679 rendelet 10. bekezdése szerinti átláthatóságról (elfogadás ideje: 2018. április 11.) – az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyva.

*kapcsolódnak a tényleges eredeti célhoz*²⁷. Az Európai Adatvédelmi Testület – legutóbb az online szolgáltatásokra vonatkozó szerződésekkel összefüggésben – rámutatott annak kockázatára, ha az általános adatkezelési feltételeket belefoglalják a szerződésekbe, és kijelentette, hogy a gyűjtés célját egyértelműen és konkrétan meg kell határozni: elég részletesnek kell lennie annak meghatározásához, hogy a meghatározott cél milyen típusú adatkezelést tartalmaz és nem tartalmaz, valamint ahhoz, hogy értékelni lehessen a jogszabályoknak való megfelelést, és alkalmazni lehessen az adatvédelmi garanciákat²⁸.

42. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulásra vonatkozó további követelmény összefüggésében ez azt jelenti, hogy az adatkezelőknek konkrét és egyértelmű tájékoztatást kell nyújtaniuk az érintetteknek az adatkezelő által meghatározott azon konkrét célokról, amelyek érdekében személyes adataikhoz hozzáférnek, azokat kezelik és megőrzik. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdésével összhangban az érintetteknek kifejezetten el kell fogadniuk ezeket a konkrét célokat.
43. Ezenkívül ahogyan a fenti (10) bekezdésben szerepel, az Európai Adatvédelmi Testület hangsúlyozza, hogy a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőnek képesnek kell lennie arra, hogy eldöntse, hogy igénybe akarja-e venni a szolgáltatást, és arra nem lehet őt kényszeríteni. Ennek értelmében a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti hozzájárulásnak önkéntesnek is kell lennie.

3.3 Következtetés

44. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti kifejezett hozzájárulás eltér az általános adatvédelmi rendelet szerinti (kifejezett) hozzájárulástól. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulás további, szerződéses jellegű követelmény. Ha a pénzforgalmi szolgáltatónak a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához szüksége van a személyes adatokhoz való hozzáférésre, a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevőnek a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 94. cikkének (2) bekezdése szerinti kifejezett hozzájárulására van szükség.

²⁷ A 29. cikk alapján létrehozott munkacsoport 03/2013. sz. véleménye a célhoz kötöttségről (WP203), 16. o.

²⁸ 2/2019 iránymutatás a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti kezeléséről az érintettek részére nyújtott online szolgáltatások összefüggésében, 16. bekezdés (nyilvános konzultációra szánt verzió), valamint a 29. cikk szerinti munkacsoport 03/2013. számú véleménye a célhoz kötöttségről (WP203), 15–16. o.

4 A CSENDES FÉL ADATAINAK KEZELÉSE

4.1 A csendes fél adatai

45. Szintén alaposan meg kell vizsgálni az úgynevezett „csendes felek adatainak” kezelésével kapcsolatos adatvédelmi kérdést. E dokumentum összefüggésében a csendes fél adatai olyan érintettre vonatkozó személyes adatok, aki nem egy adott pénzforgalmi szolgáltató igénybe vevője, azonban a személyes adatait az adott pénzforgalmi szolgáltató a szolgáltató és a pénzforgalmi szolgáltatót igénybe vevő közötti szerződés teljesítése céljából kezeli. Ez az eset áll fenn például akkor, ha a pénzforgalmi szolgáltatót igénybe vevő, az A. érintett igénybe veszi valamely számlainformációkat összesítő szolgáltató szolgáltatásait, és B. érintett több fizetési műveletet hajtott végre az A. érintett fizetési számláján. Ebben az esetben a B. érintettet „csendes félnek” tekintik, és a B. érintettre vonatkozó személyes adatokat (például a B. érintett számlaszámát és az ezen ügyletekben érintett pénzüsszeget) a „csendes fél adatainak” tekintik.

4.2 Az adatkezelő jogos érdeke

46. Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének b) pontja úgy rendelkezik, hogy a személyes adatok gyűjtése csak meghatározott, egyértelmű és jogszerű célból történhet, és további kezelése nem végezhető e célokkal összeférhetetlen módon. Emellett az általános adatvédelmi rendelet előírja, hogy a személyes adatok kezelésének szükségesnek és arányosnak kell lennie, valamint összhangban kell állnia az adatvédelmi elvekkel, például a célhoz kötöttség és az adattakarékosság elveivel.

47. Az általános adatvédelmi rendelet lehetővé teheti a csendes felek adatainak kezelését, ha az adatkezelés az adatkezelő vagy harmadik fél jogos érdekének érvényesítéséhez szükséges (az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének f) pontja). Az ilyen adatkezelésre azonban csak akkor kerülhet sor, ha az adatkezelő jogos érdekével szemben „nem élveznek elsőbbséget az érintettek a személyes adatok védelmét igénylő érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai”.

48. A csendes felek adatainak a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók általi – a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásával összefüggésben történő – kezelésének jogszerű alapja lehet tehát az adatkezelő vagy egy harmadik fél ahhoz fűződő jogos érdeke, hogy teljesítse a pénzforgalmi szolgáltatót igénybe vevővel kötött szerződést. A csendes fél személyes adatai kezelésének szükségessége korlátozott, és azt ezen érintettek észszerű elvárásai határozzák meg. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásával összefüggésben hatékony és megfelelő intézkedéseket kell hozni annak biztosítására, hogy a csendes felek érdekei vagy alapvető jogai és szabadságai elsőbbséget élvezzenek, valamint, hogy ezen érintettek személyes adataik kezelésével kapcsolatos észszerű elvárásait tiszteletben tartsák. E tekintetben az adatkezelőnek (számlainformációkat összesítő szolgáltató vagy megbízásos online átutalási szolgáltató) az érintettek jogainak védelme érdekében meg kell határoznia az adatkezeléshez szükséges garanciákat. Ez olyan technikai intézkedéseket is magában foglal, amelyek biztosítják, hogy a csendes felek adatait ne kezeljék a megbízásos online átutalási szolgáltatók és a számlainformációkat összesítő szolgáltatók eredeti adatgyűjtésének céljától eltérő célból. Amennyiben megvalósítható, titkosítást vagy más technikákat is alkalmazni kell a biztonság és az adattakarékosság megfelelő szintjének elérése érdekében.

4.3 A csendes fél személyes adatainak további kezelése

49. A (29) bekezdésben foglaltak szerint a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv által szabályozott pénzforgalmi szolgáltatással összefüggésben kezelt személyes adatok a szolgáltatót terhelő jogi kötelezettségek alapján tovább kezelhetők. Ezek a jogi kötelezettségek vonatkozhatnak a csendes fél személyes adataira is.
50. Ami a csendes felek adatainak további, jogos érdeken alapuló kezelését illeti, az Európai Adatvédelmi Testület úgy véli, hogy ezek az adatok nem használhatók fel a személyes adatok gyűjtésének céljától vagy az uniós vagy tagállami jog alapján meghatározott céltól eltérő célra. A csendes fél hozzájárulása jogilag nem megvalósítható, mivel a hozzájárulás megszerzéséhez a csendes fél személyes adatait kell összegyűjteni vagy kezelni, aminek az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke alapján nincs jogalapja. Az általános adatvédelmi rendelet 6. cikkének (4) bekezdése szerinti összeegyeztethetőségi vizsgálat sem szolgálhat alapul az más célokból (pl. közvetlen üzletszerzési tevékenységek) végzett adatkezeléshez. E csendes felek jogai és szabadságai nincsenek tiszteletben tartva, ha az új adatkezelő a személyes adatokat más célokra használja fel, figyelembe véve azt a kontextust, amelyben a személyes adatokat gyűjtötték, különösen azt, hogy nincs kapcsolat a csendes fél érintettekkel²⁹; bármely más cél és a személyes adatok gyűjtésének eredeti célja közötti kapcsolat hiányát (azaz az a tény, hogy a PISP-knek a másik szerződő féllel kötött szerződés teljesítéséhez csak a csendes fél adataira van szükségük); az érintett személyes adatok jellegét³⁰, azt a körülményt, hogy az érintettek nincsenek abban a helyzetben, hogy észszerűen elvárják a további adatkezelést, vagy akár tisztában legyenek azzal, hogy mely adatkezelő kezelheti személyes adatait, és tekintettel a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 66. cikke (3) bekezdésének g) pontjában és 67. cikke (2) bekezdésének f) pontjában meghatározott, adatkezelésre vonatkozó jogi korlátozásokra.

²⁹ A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv (87) preambulumbekkezdése kimondja, hogy az irányelv „kizárólag a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő és a pénzforgalmi szolgáltató közötti szerződéses kötelezettségekre és felelőségekre terjed ki”. A csendes felek adatai ezért nem tartoznak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá.

³⁰ Különös figyelmet kell fordítani a pénzügyi vonatkozású személyes adatok kezelésére, mivel az adatkezelés az adatvédelmi hatásvizsgálatról szóló iránymutatás szerint növelheti az egyének jogaira és szabadságaira jelentett lehetséges kockázatot.

5 A SZEMÉLYES ADATOK MÁSODIK PÉNZFORGALMI SZOLGÁLTATÁSI IRÁNYELV SZERINTI KÜLÖNLEGES KATEGÓRIÁINAK KEZELÉSE

5.1 A személyes adatok különleges kategóriái

51. Az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (1) bekezdése szerint „a faji vagy etnikai származásra, politikai véleményre, vallási vagy világnézeti meggyőződésre vagy szakszervezeti tagságra utaló személyes adatok, valamint a természetes személyek egyedi azonosítását célzó biometrikus adatok, az egészségügyi adatok és a természetes személyek szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó személyes adatok kezelése tilos”.
52. Hangsúlyozni kell, hogy néhány tagállamban az elektronikus fizetések már mindenütt jelen vannak, és a napi tranzakciók során sokak előnyben részesítik őket a készpénzzel szemben. Ugyanakkor a pénzügyi tranzakciók érzékeny információkat tárhatnak fel egy adott érintettről, ideértve a személyes adatok különleges kategóriáival kapcsolatos információkat is. A tranzakció részleteitől függően például a politikai pártoknak vagy szervezeteknek, egyházaknak vagy parókiáknak nyújtott adományok alapján megállapíthatók a politikai vélemények és a vallási meggyőzések. A szakszervezeti tagság felfedhető az éves tagdíjnak a személy bankszámlájáról történő levonása alapján. Az egészségre vonatkozó személyes adatok az érintett által az egészségügyi szakembernek (például pszichiáternek) fizetett orvosi számlák elemzéséből gyűjthetők. Végezetül az egyes vásárlásokra vonatkozó információk felfedhetik az adott személy szexuális életére vagy szexuális irányultságára vonatkozó információkat. Amint azt e példák mutatják, még az egyedi tranzakciók is tartalmazhatják a személyes adatok különleges kategóriáit. Emellett a számlainformációkkal kapcsolatos szolgáltatások az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (4) bekezdésében meghatározott profilalkotásra is támaszkodhatnak. Ahogyan az az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, a 29. cikk szerinti munkacsoportnak az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában az automatizált döntéshozatalról és profilalkotásról szóló iránymutatásában szerepel, „a profilalkotás az adatok különleges kategóriáit hozhatja létre olyan adatokból levont következtetések révén, amelyek önmagukban nem tartoznak a személyes adatok különleges kategóriáiba, azonban más adatokkal kombinálva igen”.³¹ Ez azt jelenti, hogy a pénzügyi tranzakciók összegén keresztül különböző viselkedésminták fedhetők fel, amelyek magukban foglalhatják a személyes adatok különleges kategóriáit. Ezért jelentős az esély arra, hogy az érintettek pénzügyi tranzakcióira vonatkozó információkat kezelő szolgáltató a személyes adatok különleges kategóriáit is kezeli.
53. Az „érzékeny fizetési adatok” kifejezéssel kapcsolatban az Európai Adatvédelmi Testület a következőket állapítja meg. Az érzékeny fizetési adatoknak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvben szereplő meghatározása jelentősen eltér attól, ahogyan az „érzékeny személyes adatok” kifejezést az általános adatvédelmi rendelet és az adatvédelem (jog) összefüggésében általánosan használják. Míg a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv az „érzékeny fizetési adatokat” úgy határozza meg, mint „olyan adatok, amelyek csalás elkövetésére alkalmazhatók, beleértve a személyes hitelesítési adatokat is”, az általános adatvédelmi rendelet hangsúlyozza a személyes adatok azon különleges kategóriáinak különleges védelmét, amelyek az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke értelmében jellegüknél fogva különösen érzékenyek az alapvető jogokra és szabadságokra nézve, például a személyes adatok különleges kategóriái³². E tekintetben

³¹ A 29. cikk szerinti adatvédelmi munkacsoport iránymutatása az automatizált döntéshozatalról és a profilalkotásról az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában, WP251rev.01, 15. o.

³² Például az általános adatvédelmi rendelet (10) preambulumbekkezdése a személyes adatok különleges kategóriáit „érzékeny adatoknak” nevezi.

ajánlott legalább feltérképezni és kategorizálni, hogy milyen típusú személyes adatok kezelésére fog sor kerülni. Nagy valószínűséggel az általános adatvédelmi rendelet 35. cikkével összhangban adatvédelmi hatásvizsgálatra lesz szükség, amely segíteni fog e feltérképezésben. Az adatvédelmi hatásvizsgálatokkal kapcsolatos további információk megtalálhatók az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, a 29. cikk szerinti munkacsoport adatvédelmi hatásvizsgálatokról és annak meghatározásáról szóló iránymutatásában, hogy az adatkezelés valószínűleg magas kockázattal jár-e az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában.

5.2 Lehetséges eltérések

54. Az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkében foglalt tilalom nem abszolút. Különösen, mivel az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének b)–f) és h)–j) pontjában foglalt eltérések nyilvánvalóan nem alkalmazandók a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv összefüggésében végzett személyesadat-kezelésre, az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (2) bekezdésében szereplő alábbi két eltérés figyelembe vehető:

- a) A tilalom nem alkalmazandó, ha az érintett kifejezett hozzájárulását adta az említett személyes adatok egy vagy több konkrét célból történő kezeléséhez (az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének a) pontja).
- b) A tilalom nem alkalmazandó, ha az adatkezelés jelentős közérdek miatt szükséges, uniós jog vagy tagállami jog alapján, amely arányos az elérni kívánt céllal, tiszteletben tartja a személyes adatok védelméhez való jog lényeges tartalmát, és az érintett alapvető jogainak és érdekeinek biztosítására megfelelő és konkrét intézkedéseket ír elő (az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének g) pontja).

55. Hangsúlyozni kell, hogy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (2) bekezdésében szereplő eltérések listája kimerítő jellegű. A szolgáltatónak el kell ismernie azt a lehetőséget, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv hatálya alá tartozó bármely szolgáltatás nyújtása céljából kezelt személyes adatok között a személyes adatok különleges kategóriái is szerepelhetnek. Mivel az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (1) bekezdésében foglalt tilalom alkalmazandó ezekre a szolgáltatókra, biztosítaniuk kell, hogy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (2) bekezdésében foglalt kivételek egyike vonatkozzon rájuk. Hangsúlyozni kell, hogy amennyiben a szolgáltató nem tudja bizonyítani, hogy az eltérések valamelyike teljesül, a 9. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alkalmazandó.

5.3 Jelentős közérdek

56. A pénzforgalmi szolgáltatók jelentős közérdek alapján kezelhetik a személyes adatok különleges kategóriáit, azonban kizárólag akkor, ha az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének g) pontjában szereplő valamennyi feltétel teljesül. Ez azt jelenti, hogy a személyes adatok különböző kategóriáinak kezelését az általános adatvédelmi rendelet 9. cikkének (1) pontjától való, uniós vagy tagállami jogban szereplő kifejezett eltérésnek kell engedélyeznie. E rendelkezésnek foglalkoznia kell az adatkezelés céljához viszonyított arányossággal, valamint megfelelő és konkrét intézkedéseket kell tartalmaznia az érintett alapvető jogainak és érdekeinek védelme érdekében. Ezen túlmenően az uniós vagy tagállami jog e rendelkezésének tiszteletben kell tartania az adatvédelemhez való jog lényegét. Végezetül bizonyítani kell, hogy a különleges adatkategóriák kezelése jelentős közérdek miatt szükséges, ideértve a rendszerszintű jelentőségű érdekeket is. Ezt az eltérést csak akkor lehet alkalmazni a fizetési szolgáltatások meghatározott típusaira, ha e feltételek mindegyike teljes mértékben teljesül.

5.4 Kifejezett hozzájárulás

57. Azokban az esetekben, amikor az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének g) pontja szerinti eltérés nem alkalmazandó, úgy tűnik, hogy az általános adatvédelmi rendeletben foglalt érvényes hozzájárulásra irányuló feltételekkel összhangban lévő kifejezett hozzájárulás megszerzése továbbra is az egyetlen lehetséges jogszerű eltérés a személyes adatok harmadik fél szolgáltató által történő kezelése tekintetében. Az Európai Adatvédelmi Testületnek az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról szóló, 05/2020. számú iránymutatása³³ kimondja, hogy: „A 9. cikk (2) bekezdése nem ismeri el a „szerződés teljesítéséhez szükséges” kitéltelt az adatok különleges kategóriáinak kezelésére vonatkozó általános tilalom alóli kivételként. Ezért az ilyen helyzettel szembesülő adatkezelőknek és tagállamoknak meg kell vizsgálniuk a 9. cikk (2) bekezdésének b)–j) pontjában foglalt konkrét kivételeket. Amennyiben a szolgáltatók az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének a) pontjára hivatkoznak, biztosítaniuk kell, hogy az adatkezelés megkezdése előtt megszerezték a kifejezett hozzájárulást.” Az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének a) pontjában foglalt kifejezett hozzájárulásnak az általános adatvédelmi rendelet valamennyi követelményének meg kell felelnie.

5.5 Megfelelő eltérés hiánya

58. A fentiekben megállapítottak szerint, amennyiben a szolgáltató nem tudja bizonyítani, hogy az eltérések valamelyike teljesül, a 9. cikk (1) bekezdésében foglalt tilalom alkalmazandó. Ebben az esetben technikai intézkedéseket lehetne bevezetni a személyes adatok különleges kategóriái kezelésének megakadályozása érdekében, például bizonyos adatpontok kezelésének megakadályozása révén. E tekintetben a pénzforgalmi szolgáltatók feltárhatják a személyes adatok különleges kategóriái kizárásának technikai lehetőségeit, és olyan szelektív hozzáférést engedélyezhetnek, amely megakadályozná a csendes felekhez kapcsolódó személyes adatok különleges kategóriáinak harmadik felek általi kezelését.

³³ 05/2020. sz. iránymutatás az (EU) 2016/679 rendelet szerinti hozzájárulásról, 99. bekezdés.

6 ADATTAKARÉKOSSÁG, BIZTONSÁG, ÁTLÁTHATÓSÁG, ELSZÁMOLTATHATÓSÁG ÉS PROFILALKOTÁS

6.1 Adattakarékosság, valamint a beépített és alapértelmezett adatvédelem

59. Az adattakarékosság elvét az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének c) pontja rögzíti: „A személyes adatok [...] az adatkezelés céljai szempontjából megfelelőek és relevánsak kell, hogy legyenek, és a szükségesre kell korlátozódniuk”. Lényegében az adattakarékosság elve értelmében az adatkezelők nem kezelhetnek több személyes adatot annál, mint ami a szóban forgó konkrét cél eléréséhez szükséges. Amint arra a 2. fejezet rámutat, a pénzforgalmi szolgáltatás nyújtásához szükséges személyes adatok mennyiségét és típusát a tárgyilagos és kölcsönösen érthető szerződéses cél határozza meg³⁴. Az adattakarékosság minden adatkezelésre alkalmazandó (pl. a személyes adatok gyűjtésére, az azokhoz való hozzáférésre vagy azok igénylésére). Az Európai Adatvédelmi Testületnek a 25. cikk szerinti beépített és alapértelmezett adatvédelemről szóló 4/2019. sz. iránymutatása kimondja, hogy „az adatfeldolgozók és technológiaszolgáltatók szintén a beépített és alapértelmezett adatvédelem kulcsfontosságú előmozdítói, és tisztában kell lenniük azzal, hogy az adatkezelők kizárólag olyan rendszerekkel és technológiákkal kezelhetik a személyes adatokat, amelyek rendelkeznek alapértelmezett adatvédelemmel³⁵”.
60. Az általános adatvédelmi rendelet 25. cikke tartalmazza a beépített és alapértelmezett adatvédelem alkalmazására vonatkozó kötelezettségeket. Ezek a kötelezettségek különösen fontosak az adattakarékosság elve szempontjából. Ez a cikk meghatározza, hogy az adatkezelőknek mind az adatkezelés módjának meghatározása, mind pedig maga az adatkezelés során megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket kell végrehajtaniuk, amelyek célja az adatvédelmi elvek hatékony végrehajtása, valamint a szükséges garanciáknak az adatkezelésbe való beépítése az általános adatvédelmi rendelet követelményeinek teljesítése és az érintettek jogainak védelme érdekében. Az adatkezelő megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket hajt végre annak biztosítására, hogy alapértelmezés szerint kizárólag olyan személyes adatok kezelésére kerüljön sor, amelyek az adott konkrét adatkezelési cél szempontjából szükségesek. Ez a kötelezettség vonatkozik a gyűjtött személyes adatok mennyiségére, kezelésük mértékére, tárolásuk időtartamára és hozzáférhetőségükre. Ezek az intézkedések magukban foglalhatják a titkosítást, az álnevesítést és más technikai intézkedéseket.
61. Az általános adatvédelmi rendelet 25. cikkében foglalt kötelezettség alkalmazásakor a technika állása, a végrehajtás költségei, valamint az adatkezelés jellege, hatóköre, körülményei és céljai, továbbá a természetes személyek jogaira és szabadságaira nézve az adatkezelés jelentette, változó valószínűségű és súlyosságú kockázatok azok az elemek, amelyeket figyelembe kell venni. Ezzel a kötelezettséggel kapcsolatban az Európai Adatvédelmi Testület fent említett, a 25. cikk szerinti beépített és alapértelmezett adatvédelemről szóló 4/2019. sz. iránymutatása további részleteket tartalmaz.

6.2 Adattakarékossági intézkedések

³⁴ 2/2019 iránymutatás a személyes adatoknak az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének b) pontja szerinti kezeléséről az érintettek részére nyújtott online szolgáltatások összefüggésében, Európai Adatvédelmi Testület, 32. bekezdés.

³⁵ Az Európai Adatvédelmi Testület 4/2019. sz. iránymutatása a beépített és alapértelmezett adatvédelemről, 29. o.

62. A fizetési számla adataihoz a kért szolgáltatások nyújtása érdekében hozzáférő harmadik félnek az adattakarékosság elvét is figyelembe kell vennie, és csak a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő által kért konkrét pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásához szükséges személyes adatokat szabad gyűjtenie. Alapelv, hogy a személyes adatokhoz való hozzáférést a pénzforgalmi szolgáltatások nyújtásához szükséges mértékre kell korlátozni. Amint az a 2. fejezetben is szerepel, a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv előírja, hogy a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjének kérésére számlavezető pénzforgalmi szolgáltatóknak meg kell osztaniuk a pénzforgalmi szolgáltatás igénybe vevőjére vonatkozó információkat, amennyiben a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő megbízásos online átutalási szolgáltatást vagy számlainformációs szolgáltatást kíván igénybe venni.
63. Amennyiben a szerződés teljesítéséhez nem szükséges a fizetési számla minden adata, a számlainformációkat összesítő szolgáltatónak az adatgyűjtés előtt ki kell választania a vonatkozó adatkategóriákat. Például a nem feltétlenül szükséges adatkategóriák közé tartozhatnak a csendes fél személyazonossága és az ügylet jellemzői. Előfordulhat továbbá, hogy a csendes fél bankszámlájának IBAN-kódját nem kell feltüntetni, kivéve, ha azt a tagállam vagy az uniós jog előírja.
64. E tekintetben az általános adatvédelmi rendelet 24. cikkének (2) bekezdésével összhangban a megfelelő adatvédelmi szabályzatok végrehajtásának részeként mérlegelni lehet olyan technikai intézkedések esetleges alkalmazását, amelyek lehetővé teszik vagy támogatják a harmadik fél szolgáltatók azon kötelezettségét, hogy csak a szolgáltatásaik nyújtásához szükséges személyes adatokhoz férjenek hozzá és csak azokat hívják le. E tekintetben az Európai Adatvédelmi Testület digitális eszközök használatát javasolja annak érdekében, hogy támogatni lehessen a számlainformációkat összesítő szolgáltatókat azon kötelezettségük teljesítésében, hogy csak a kezelésük céljához szükséges személyes adatokat gyűjtsék. Például, ha a szolgáltatónak nincs szüksége az ügylet jellemzőire (az ügyleti adatok leírásának mezőjében) a szolgáltatás nyújtásához, egy digitális kiválasztási eszköz lehetővé tehetné a harmadik fél szolgáltatók számára, hogy ezt a mezőt kizárják a harmadik fél szolgáltató által végzett összes adatkezelési műveletből.

2. példa:

Az 1. példában szereplő, számlainformációkat összesítő szolgáltató, a HappyPayments biztosítani akarja, hogy a személyes fizetési számla kizárólag azon adatait kezeli, amelyek a felhasználókat érdeklik. A fizetési számla több adatához való hozzáférés nem lenne szükséges a szolgáltatás teljesítéséhez. Ezért lehetővé teszi a felhasználók számára, hogy kiválasszák azokat az információtípusokat, amelyek iránt érdeklődnek.

A felhasználó áttekintést szeretne kapni az elmúlt két hónap kiadásairól. Így kéri két különböző számlavezető pénzforgalmi szolgáltatónál vezetett bankszámláját, az elmúlt két hónap összes ügyletére vonatkozó információt, az ügylet összegét, a végrehajtás dátumát és a címzett nevét, és a HappyPayments felhasználói felületén a megfelelő négyzeteket jelöli be.

A HappyPayments ezután csak az A. felhasználó által meghatározott mezőknek megfelelő információkat kéri az érintett számlavezető pénzforgalmi szolgáltatótól, és csak az utolsó két hónapra vonatkozóan. Az olyan információkat, mint az utalás „közleménye” vagy akár az IBAN-kód, nem kéri, mivel az A. felhasználó nem kérte ezt az információt.

Annak érdekében, hogy a HappyPayments eleget tudjon tenni az adattakarékossági kötelezettségeinek, a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók lehetővé teszik a HappyPayments számára, hogy konkrét mezőket kérjen a meghatározott dátumokra vonatkozóan.

65. E tekintetben azt is meg kell jegyezni, hogy a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv értelmében a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók csak a fizetési számlákkal kapcsolatos információkhoz biztosíthatnak hozzáférést. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alapján nincs olyan jogalap, amely hozzáférést biztosítana a más számlákban szereplő személyes adatokhoz, például megtakarításokhoz, jelzáloghitelekhez vagy befektetési számlákhoz. Ennek megfelelően a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv keretében technikai intézkedéseket kell végrehajtani annak biztosítása érdekében, hogy a hozzáférés a fizetési számlára vonatkozó szükséges információkra korlátozódjon.
66. Amellett, hogy a lehető legkevesebb adatot gyűjti, a szolgáltatónak korlátozott megőrzési időszakokat is be kell vezetnie. A szolgáltató nem tárolhat személyes adatokat a pénzforgalmi szolgáltatást igénybe vevő által kért célokhoz szükségesnél hosszabb ideig.
67. Ha az érintett és a számlainformációkat összesítő szolgáltató közötti szerződés személyes adatok harmadik felek részére történő továbbítását írja elő, csak a szerződés teljesítéséhez szükséges személyes adatok továbbíthatók. Az érintetteket külön tájékoztatni kell a továbbításról és az e harmadik félnek továbbítandó személyes adatokról is.

6.3 Biztonság

68. Az Európai Adatvédelmi Testület már rámutatott arra, hogy a pénzügyi személyes adatok megsértése *„egyértelműen súlyos következményekkel jár az érintett mindennapi életére”* és példaként említi a fizetési csalások kockázatát³⁶.
69. Amennyiben az adatvédelmi incidens pénzügyi adatokat érint, az érintett jelentős kockázatoknak lehet kitéve. A kiszivárgott információktól függően az érintettek ki lehetnek téve a személyazonosság-lopás, a számláikon található pénzeszközök és egyéb vagyon ellopása kockázatának. Fennáll továbbá annak a lehetősége, hogy az üzleti adatok kitétsége jelentős adatvédelmi kockázatokkal jár, mivel az üzleti adatok tartalmazhatnak az érintett magánéletének valamennyi aspektusára vonatkozó hivatkozásokat. Ugyanakkor a pénzügyi adatok nyilvánvalóan értékesek a bűnözők számára, és ezért vonzó célpontok.
70. Adatkezelőként a pénzforgalmi szolgáltatók kötelesek megfelelő intézkedéseket hozni az érintettek személyes adatainak védelme érdekében (az általános adatvédelmi rendelet 24. cikkének (1) bekezdése). Minél nagyobb az adatkezelő által végzett adatkezelési tevékenységhez kapcsolódó kockázat, annál szigorúbbak az alkalmazandó biztonsági előírások. Mivel a pénzügyi adatok kezeléséhez számos súlyos kockázat kapcsolódik, a biztonsági intézkedéseknek ennek megfelelően szigorúnak kell lenniük.
71. A szolgáltatókra szigorú szabványoknak kell vonatkozniuk, ideértve az erős ügyfél-hitelesítési mechanizmusokat és a műszaki berendezések magas szintű biztonsági szabványait³⁷. Más eljárások is fontosak, mint például az adatfeldolgozók biztonsági szabványok szerinti átvilágítása és a jogosulatlan hozzáférés elleni eljárások végrehajtása.

6.4 Átláthatóság és elszámoltathatóság

72. Az átláthatóság és az elszámoltathatóság az általános adatvédelmi rendelet két alapelve.

³⁶ A 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatása az adatvédelmi hatásvizsgálat elvégzéséről és annak megállapításáról, hogy az adatkezelés az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában „valószínűsíthetően magas kockázattal” jár-e, WP248 rev.01, az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyva.

³⁷ Lásd a szabályozástechnikai standardokat.

73. Az átláthatóság tekintetében (az általános adatvédelmi rendelet 5. cikke (1) bekezdésének a) pontja) az általános adatvédelmi rendelet 12. cikke előírja, hogy az adatkezelőknek megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az általános adatvédelmi rendelet 13. és 14. cikkében említett információk rendelkezésre bocsátása érdekében. Előírja továbbá, hogy a személyes adatok kezelésével kapcsolatos tájékoztatásnak vagy közlésnek tömörnek, átláthatónak, érthetőnek és könnyen hozzáférhetőnek kell lennie. A tájékoztatás nyelvezetének világosnak és közérthetőnek kell lennie, és az információkat írásban „vagy más módon – ideértve adott esetben az elektronikus utat is – kell megadni”. A 29. cikk szerinti munkacsoportnak az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott, az (EU) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságról szóló iránymutatása konkrét útmutatást nyújt az átláthatóság elvének a digitális környezetben való betartásával kapcsolatban.
74. Az (EU) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságról szóló, fent említett iránymutatás szerint az általános adatvédelmi rendelet 11. cikkét úgy kell értelmezni, mint a tényleges adattakarékosság érvényesítésének eszközét, amely nem akadályozza az érintettek jogainak gyakorlását, valamint úgy, hogy az érintettek jogainak gyakorlását az érintett által nyújtott további információk segítségével kell lehetővé tenni. Előfordulhatnak olyan helyzetek, amelyekben az adatkezelő olyan személyes adatokat kezel, amelyek nem teszik szükségessé az érintettek azonosítását (például álnevesített adatok esetén). Ilyen esetekben a 11. cikk (1) bekezdése is releváns lehet, mivel kimondja, hogy az adatkezelő nem köteles kiegészítő információkat megőrizni, beszerezni vagy kezelni annak érdekében, hogy pusztán az általános adatvédelmi rendeletnek való megfelelés érdekében azonosítsa az érintettet.
75. A második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti szolgáltatások esetében az általános adatvédelmi rendelet 13. cikke alkalmazandó az érintettől gyűjtött személyes adatokra, az 14. cikk pedig akkor alkalmazandó, ha a személyes adatokat nem az érintettől szerezték be.
76. Az érintettet különösen tájékoztatni kell a személyes adatok tárolásának időtartamáról, vagy ha ez nem lehetséges, az ezen időtartam meghatározásához használt kritériumokról, és adott esetben az adatkezelő vagy az esetleges harmadik fél jogos érdekeiről. Amennyiben az adatkezelés az általános adatvédelmi rendelet 6. cikke (1) bekezdésének a) pontjában említett hozzájáruláson vagy az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett kifejezett hozzájáruláson alapul, az érintettet tájékoztatni kell a hozzájárulás visszavonására vonatkozó jog fennállásáról.
77. Az adatkezelő köteles tájékoztatni az érintettet, figyelembe véve a személyes adatok kezelésének sajátos körülményeit. Ha a személyes adatokat az érintettel való kommunikációra kívánják felhasználni³⁸, ami valószínűleg a számlainformációkat összesítő szolgáltatók esetében lesz alkalmazandó, a tájékoztatást legkésőbb az érintettel való első kommunikáció időpontjában kell megadni. Ha a személyes adatokat egy másik címzettnek kell átadni, a tájékoztatást legkésőbb a személyes adatok első közlésekor kell biztosítani.
78. Ami az online pénzforgalmi szolgáltatásokat illeti, a fent említett iránymutatások egyértelművé teszik, hogy az adatkezelők többszintű megközelítést alkalmazhatnak, amennyiben az átláthatóság biztosítása érdekében módszerek kombinációját választják. Különösen ajánlott, hogy többszintű adatvédelmi nyilatkozatokat/tájékoztatókat használjanak az érintettnek nyújtandó információk különböző kategóriáihoz, ahelyett, hogy valamennyi ilyen információt egyetlen értesítésben jelenítenék meg a képernyőn, annak érdekében, hogy el lehessen kerülni a túlzott információnyújtást, és biztosítani lehessen a tájékoztatás hatékonyságát.

³⁸ Az általános adatvédelmi rendelet 14. cikke (3) bekezdésének b) pontja.

79. A fent említett iránymutatás azt is egyértelművé teszi, hogy az adatkezelők dönthetnek úgy, hogy további eszközöket, például adatvédelmi irányítópultokat használnak az érintett tájékoztatására. Az adatvédelmi irányítópult olyan központi hely, amelyen az érintettek megtekinthetik az adatvédelemmel kapcsolatos információkat, és megadhatják adatvédelmi beállításait azzal, hogy az adott adatkezelő számára engedélyezik vagy megtagadják az adataik bizonyos módon történő használatát³⁹. Az adatvédelmi irányítópult áttekintést nyújthat azokról a harmadik fél szolgáltatókról, amelyek megszerezték az érintettek kifejezett hozzájárulását, valamint releváns információkat nyújthat a harmadik fél szolgáltatók által hozzáférhető személyes adatok jellegéről és mennyiségéről. Elvben a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatók felajánlhatják a felhasználónak, hogy az áttekintés révén visszavonhatja a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv szerinti kifejezett hozzájárulását⁴⁰, ami azt eredményezné, hogy egy vagy több harmadik fél szolgáltató számára meg lenne tagadva a fizetési számlákhoz való hozzáférés. A felhasználó kérheti továbbá a számlavezető pénzforgalmi szolgáltatót, hogy tagadja meg a fizetési számlájához (számláihoz) való hozzáférést egy vagy több harmadik fél szolgáltató számára⁴¹, mivel a felhasználónak joga van (nem) igénybe venni egy számlainformációs szolgáltatást. Amennyiben adatvédelmi irányítópultok használatára kerül sor a kifejezett hozzájárulás megadására vagy visszavonására, azokat jogszerűen kell kialakítani és alkalmazni, és különösen meg kell akadályozni, hogy a harmadik fél szolgáltatóknak a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelvvel összhangban történő szolgáltatásnyújtási joga akadályokba ütközzön. E tekintetben és a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv alkalmazandó rendelkezéseivel összhangban a harmadik fél szolgáltatónak lehetősége van arra, hogy a hozzájárulás visszavonását követően ismét kifejezett hozzájárulást szerezzen a felhasználótól.

80. Az elszámoltathatósági elvek értelmében az adatkezelőnek megfelelő technikai és szervezési intézkedéseket kell meghatározni annak biztosítása és igazolása érdekében, hogy az adatkezelés az általános adatvédelmi rendelettel, különösen az 5. cikk (1) bekezdésében foglalt fő adatvédelmi elvekkel összhangban történik. Ezeknek az intézkedéseknek figyelembe kell venniük az adatkezelés jellegét, hatókörét, körülményeit és céljait, valamint a természetes személyek jogait és szabadságait érintő kockázatokat, és azokat szükség esetén felül kell vizsgálni, és módosítani kell⁴².

6.5 Profilalkotás

81. A személyes adatok pénzforgalmi szolgáltatók általi kezelése az általános adatvédelmi rendelet 4. cikkének (4) bekezdésében említett „profilalkotással” járhat. A számlainformációkat összesítő szolgáltatók például a személyes adatok automatizált kezelésére támaszkodhatnak a természetes személyekkel kapcsolatos egyes személyes szempontok értékelése során. Az érintett személyes pénzügyi helyzetét a szolgáltatás sajátosságaitól függően értékelni lehet. A felhasználók kérésének

³⁹ A 29. cikk szerinti munkacsoportnak az (EU) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságról szóló iránymutatása szerint – amelyet az Európai Adatvédelmi Testület is jóváhagyott – az adatvédelmi irányítópultok különösen akkor hasznosak, ha ugyanazt a szolgáltatást az érintettek különböző eszközökön használják, mivel azok hozzáférést és ellenőrzési lehetőséget biztosítanak számukra személyes adataikhoz, függetlenül attól, hogy hogyan használják a szolgáltatást. Ha lehetővé tesszük az érintett számára, hogy az adatvédelmi irányítópulton keresztül manuálisan adja meg adatvédelmi beállításait, könnyebben személyre lehet szabni az adatvédelmi nyilatkozatot/tájékoztatót is oly módon, hogy az kizárólag az adott érintettre vonatkozó adatkezelési típusokat jelenítse meg.

⁴⁰ Lásd például a második pénzforgalmi szolgáltatási irányelv 67. cikke (2) bekezdésének a) pontjában említett „kifejezett hozzájárulást”.

⁴¹ Lásd még: EBA/OP/2020/10, 45. bekezdés.

⁴² Az általános adatvédelmi rendelet 5. cikkének (2) bekezdése és 24. cikke.

megfelelően nyújtandó számlainformációs szolgáltatások magukban foglalhatják a személyes fizetési számlák adatainak kiterjedt értékelését.

82. Az adatkezelőnek az érintett számára átlátható módon jeleznie kell az automatizált döntéshozatal tényét, ideértve a profilalkotást is. Ezekben az esetekben az adatkezelőnek érdemi tájékoztatást kell nyújtania az alkalmazott logikáról, valamint az ilyen adatkezelésnek az érintettre gyakorolt jelentőségéről és várható következményeiről (a 13. cikk (2) bekezdésének f) pontja, a 14. cikk (2) bekezdésének g) pontja és a (60) preambulumbekzdés)⁴³. Hasonlóképpen, az általános adatvédelmi rendelet 15. cikke értelmében az érintettnek joga van tájékoztatást kérni és kapni az adatkezelőtől az automatizált döntéshozatal tényéről, ideértve a profilalkotást, az alkalmazott logikát és az érintettre gyakorolt következményeket, és bizonyos körülmények között joga van tiltakozni a profilalkotás ellen, függetlenül attól, hogy kizárólag automatizált, profilalkotáson alapuló döntéshozatalra kerül-e sor⁴⁴.
83. Emellett ebben az összefüggésben az is releváns, hogy az érintett az általános adatvédelmi rendelet 22. cikke alapján jogosult arra, hogy ne terjedjen ki rá az olyan, kizárólag automatizált adatkezelésen – ideértve a profilalkotást is – alapuló döntés hatálya, amely rá nézve joghatással járna vagy őt hasonlóképpen jelentős mértékben érintené. Ez a norma bizonyos körülmények között magában foglalja azt is, hogy az adatkezelőknek megfelelő intézkedéseket kell hozniuk az érintett jogainak védelme érdekében, ideértve az érintett konkrét tájékoztatását, valamint azon jogát, hogy a döntéshozatal tekintetében emberi beavatkozást kérjen, álláspontját kifejezze és a döntéssel szemben kifogást nyújtson be. Amint az az általános adatvédelmi rendelet (71) preambulumbekzdésében is szerepel, ez többek között azt jelenti, hogy az érintett jogosult arra, hogy ne terjedjen ki rá ilyen döntés hatálya, mint például egy online hitelkérelem automatikus elutasítása⁴⁵.
84. Az automatizált döntéshozatal, ideértve a személyes adatok különleges kategóriáit érintő profilalkotást is, kizárólag az általános adatvédelmi rendelet 22. cikkének (4) bekezdésében foglalt kumulatív feltételek mellett megengedett:
- fennáll a 22. cikk (2) bekezdése szerinti egyik kivétel;
 - és az általános adatvédelmi rendelet 9. cikke (2) bekezdésének a) vagy g) pontja alkalmazandó. Mindkét esetben az adatkezelőnek megfelelő intézkedéseket is meg kell határoznia az érintettek jogai és szabadságai, valamint jogos érdekei védelmére⁴⁶.
85. A további kezelésre vonatkozó, ezen iránymutatásban meghatározott követelményeket szintén be kell tartani. A 29. cikk szerinti munkacsoportnak az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában az automatizált döntéshozatalról és profilalkotásról szóló, az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyott iránymutatásában szereplő, az automatizált döntéshozatallal és profilalkotással kapcsolatos pontosítások és utasítások teljes mértékben relevánsak a pénzforgalmi szolgáltatások tekintetében, ezért azokat teljes mértékben figyelembe kell venni.

⁴³ Az (EU) 2016/679 rendelet szerinti átláthatóságra vonatkozó iránymutatás, WP 260 rev.01 – az Európai Adatvédelmi Testület által jóváhagyva.

⁴⁴ A 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatása az automatizált döntéshozatalról és a profilalkotásról az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában, WP251rev.01.

⁴⁵ Az általános adatvédelmi rendelet (71) preambulumbekzdése.

⁴⁶ A 29. cikk szerinti munkacsoport iránymutatása az automatizált döntéshozatalról és a profilalkotásról az (EU) 2016/679 rendelet alkalmazásában, WP251rev.01, 24. o.

Az Európai Adatvédelmi Testület részéről
az elnök

(Andrea Jelinek)